

SAP. 16.2.2026

VALTUUSTOALOITE

Romuveneet pois Saimaan saaristosta – Taipalsaaren romuveneiden kierrätys- ja keräyskampanja (pilotti 2026)

Taipalsaaren kunnanvaltuustolle

Taipalsaari on Saimaan saariston ja vesiluonnon kunta. Rantojen, saarien ja vesireittien siisteys sekä vesiluonnon tila ovat suoraan kunnan elinvoimaan, asukkaiden arkeen, mökkeilyyn, virkistyskäyttöön ja matkailun vetovoimaan liittyviä tekijöitä. Kunnan alueella havaitaan ajoittain rannoille ja saaristoon jääneitä käytöstä poistettuja veneitä, erityisesti vanhoja lasikuituveneitä.

Hylätyt veneet heikentävät maisemaa ja luontokokemusta sekä voivat aiheuttaa ympäristöriskejä (esimerkiksi veneisiin jääneet polttoaineet, akut ja muut vaaralliset jätteet, sekä muovi- ja maalijäänteet). Lisäksi rikkoutuvat tai rapautuvat rakenteet lisäävät roskaantumista ja voivat pitkällä aikavälillä lisätä mikromuovin kulkeutumista vesistöön.

Ympäristöministeriö: https://ym.fi/-/toimitathan-kaytosta-poistetun-veneen-jatehuoltoon?utm_source=chatgpt.com

Samanaikaisesti valtakunnallinen ohjeistus korostaa, että käytöstä poistettu vene tulee toimittaa asianmukaiseen jätehuoltoon ja vaaralliset jätteet poistaa ja lajitella erikseen. Käytännössä vastaanotto- ja kuljetusjärjestelyt sekä kustannukset muodostavat monelle omistajalle kynnyksen. Siksi kunnalla on perusteltu rooli mahdollistajana: selkeä toimintamalli, kumppanuudet ja kannusteet madaltavat kynnyksiä toimia oikein.

Esitämme, että Taipalsaari käynnistää **romuveneiden kierrätys- ja keräyskampanjan**, joka yhdistää ympäristövaikutukset, vastuukysymysten hallinnan sekä kannustavan yhteistyömallin.

Aloitteen tavoitteet

1. **Vähentää Saimaan saariston ja rantojen roskaantumista** sekä ehkäistä ympäristöriskejä ja haitta-aineiden päätymistä vesistöön.
2. **Helpottaa veneen omistajan “oikean reitin” löytämistä:** mihin viedään, miten lajitellaan, mitä tulee huomioida.
3. **Rakentaa Taipalsaarelle toistettava toimintamalli**, jota voidaan jatkaa vuosittain/määrävuosin tai laajentaa seudullisesti ja alueellisesti.

Esitys toimenpidekokonaisuudeksi

Esitämme, että kunta päättää valmistella ja toteuttaa vuoden 2026 aikana romuveneiden keräys- ja kierrätyskampanjan seuraavin periaattein:

1) Yhteistyö Etelä-Karjalan Jätehuolto Oy:n ja paikallisten toimijoiden kanssa

Kunta käynnistää neuvottelut **Etelä-Karjalan Jätehuolto Oy:n** kanssa kampanjan käytännöistä:

- sovitaan **vastaanottopisteet** ja mahdolliset **“pop up” -vastaanottopäivät** (esim. kevät ja loppukesä)
- määritellään **pienveneiden/lasikuituveneiden vastaanottokriteerit**, lajittelu ja ohjeistus
- sovitaan **maksukäytännöt** (esim. kampanja-aikainen alennus vastaanottomaksuihin tai kunnan rajattu kompensointiosuus)

Kampanjaan kutsutaan kumppaneiksi:

- **paikalliset yhdistykset ja seurat** (esim. veneily- ja kyläyhdistykset, kalastus- ja retkeilytoimijat, Pidä Saaristo Siistinä ry, Etelä-Karjalan virkistysalueäätiö) viestintään, havaintojen keruuseen ja mahdollisiin talkoisiin
- **venealan yritykset** (myyjät, huoltoliikkeet, telakat) tukemaan kampanjaa (kuljetuspalvelut, viestintä, kannusteet)

2) Selkeä ohjeistus ja vastuiden hallinta (omistaja, oikeudet, lupa-asiat)

Kampanjassa noudatetaan valtakunnallista ohjeistusta ja tehdään vastuukysymykset selkeiksi:

- Kampanja kohdistuu ensisijaisesti **omistajiin ja heidän luovuttamiinsa veneisiin** (“toimita itse” / sovittu vastaanotto)
- Varmistetaan, että veneistä poistetaan ja toimitetaan erikseen **vaaralliset jätteet** (akut, polttoaineet, öljyt, kaasupullot ym.).
- **Hylätyiksi epäillyt veneet** (omistaja tuntematon) käsitellään tapauskohtaisesti ja menettelyt rakennetaan niin, ettei synny oikeudellisia epäselvyyksiä: omistajuuden selvittäminen, maanomistajan suostumus ja tarvittavat viranomaismenettelyt ennen poisvientitoimia.

Tavoitteena on “yhden sivun ohje” kuntalaiselle:

- miten toimin, jos olen veneen omistaja
- miten ilmoitan havaitusta venehylystä
- mitä kunta voi tehdä ja mitä ei voi tehdä ilman omistajan/maanomistajan lupaa

3) Havaintojen keruu ja kohdentaminen

Kunta avaa kampanja-ajaksi helpon ilmoituskanavan ja viestii siitä aktiivisesti. Ilmoituksista muodostetaan koonti, jonka avulla:

- kohdennetaan viestintää ja vastaanottoa
- tunnistetaan toistuvat ongelmakohteet Saimaan saaristossa ja rannoilla

4) Kannustava ja innovatiivinen “romuvene-etu”

Esitämme, että kunta selvittää kumppaneiden kanssa kannustemallin, joka on vapaaehtoinen, läpinäkyvä ja yrityksille kiinnostava:

- **Romuvene-kuitti = etukuponki:** kampanjaan osallistuva venealan yritys tarjoaa pienen alennuksen (esim. tarvikkeista, huollosta tai uuden/käytetyn veneen hankinnasta), kun asiakas esittää vastaanottokuitin romuveneestä.
- **Palkitseva arvonta:** yrityskumppaneiden lahjoittamat palkinnot (venetarvikkeet, huoltopaketti, pelastusliivit) arvotaan osallistujien kesken.
- **“Siisti Saimaa” -kumppanimerkki:** yrityksille ja yhdistyksille näkyvyys kunnan viestinnässä ja tapahtumissa vastuullisuustyönä.

5) Rahoitus ja kustannusten hallinta

Viranhaltijavalmistelussa laaditaan kustannusarvio ja rahoitusvaihtoehdot:

- viestintä ja koordinointi
- mahdollinen **rajattu** kunnan osuus vastaanottomaksujen kompensoinnista kampanja-aikana
- yhdistysten ja seurojen rooli tukena (ei siirretä viranomais- tai omistajavastuuta vapaaehtoisille)
- mahdollinen sponsorointi ja seudullinen yhteistyö

6) Seuranta ja raportointi

Kampanjalle asetetaan mitattavat tavoitteet (kpl, ilmoitusten määrä, vaarallisten jätteiden erilliskeräys, kumppaneiden määrä, tavoitavuus) ja tulokset raportoidaan valtuustolle.

Esimerkit toteutuneista kampanjoista (mallia Taipalsaarelle)

Kukkiajärvi (Pälkäne, Pirkanmaa): Kukkiajärven alueella toteutettiin lasikuituveneiden kierrätyskampanja, jossa kansalaishavaintoja hyödynnettiin venehylkyjen paikantamiseen ja talkoovoimin kerättiin hylkyjä pois rannoilta. Kampanjassa poistettiin **lähes 50** hylättyä lasikuituvenettä. Ks. <https://www.syke.fi/fi/tietoa-meista/uutiset/rosgis-ilmoitukset-autoivat-keramaan-lasikuituvenenomua>

Saaristomeri (LSJH + Pidä Saaristo Siistinä ry): Saaristomerellä on toteutettu romuveneiden keräyskampanja (tyypillisesti elo–lokakuussa), jossa veneitä kerätään myös kohteista, joista omatoiminen kuljetus on vaikeaa. Vuonna 2025 keräyksen saaliiksi raportoitin **44** käytöstä poistettua venettä. Ks. <https://pidasaaristosiiistina.fi/venekerays-saaristomerella>

Nämä esimerkit osoittavat, että käytännön toteutus onnistuu, kun roolit, logistiikka ja vastaanottokäytännöt on sovittu ja kuntalaisille tarjotaan selkeä toimintamalli.

Esitys

Esitämme, että Taipalsaaren kunta käynnistää romuveneiden kierrätys- ja keräyskampanjan valmistelun vuodelle 2026 yhteistyössä Etelä-Karjalan Jätehuolto Oy:n, paikallisten yhdistysten/seurojen sekä venealan yritysten kanssa.

Taipalsaarella 16.2.2026

Anna-Leena (Anni) Laihanen